

# Pohdintaa monipaikkaisesta työstä ja työsuojelusta

Anne Oksanen

Johtava asiantuntija henkilöstöhallinnossa,  
työsuojelupäällikkö

Digi- ja väestötietovirasto




# Sisällys

Moninaisten työympäristöjen näkökulmasta

- Työympäristön muutos
- Millainen on monipaikkainen työympäristö?
- Työsuojelun roolit ja vastuut
- Työsuojelun yhteistoiminta

# Työympäristön käsite on monipuolistunut

- Työsuojelun aiempi painopiste on ollut fyysisen työn turvallisuudessa
    - Aina tulee olemaan fyysistä, liikkuvaa ja muualla kuin toimistoissa tehtävää työtä
    - Työolot ja toimintatavat tulleet turvallisemmiksi, tapaturmat ja loukkaantumiset vähentyneet
  - Yhä suuremmassa määrin teemme kuitenkin tietotyötä
    - Tähän liittyvät ongelmat ovat kasvaneet työympäristön muutosten ja monimutkaistumisen myötä
-  Yhä enemmän huomiota on alettu kiinnittää työn psykososiaalisen ympäristön turvallisuuteen



Entä tietotyön ja  
toimiston muutos?

Mistä tulemme?

Kuva Senaatti-kiinteistöt

Virastolla yksi toimipaikka

Toimistopäällikkö, joka vastaa kaikesta

Joka päivä tullaan työpaikalle

Kiinteä virka-aika

Työt tehdään paperilla

Lähimmät työkaverit ja esihenkilö ovat myös fyysisesti lähellä

Työt ovat paikallisia

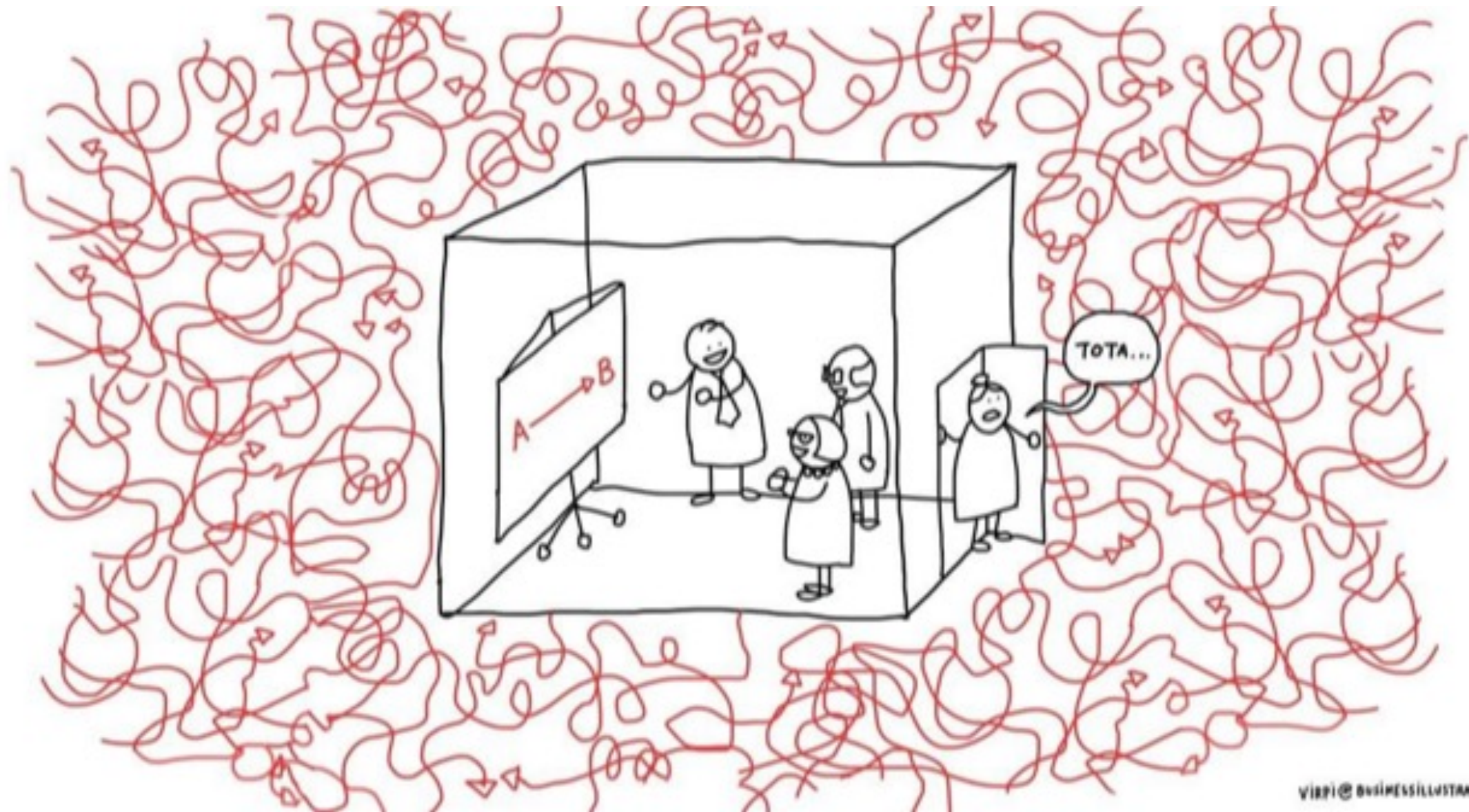
Työsuojelu on paikallista



# Ovatko toimintatapamme seuranneet muutosta?

## Muutamia esimerkkejä vakiintuneista tavoista

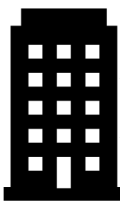
Toiminto	Perinteinen toimintatapa
Ensiapuvalmius	Ensiapukoulutuksen käyvät esimerkiksi 5 % koko henkilöstön määrästä / per toimipiste
Työterveyshuollon työpaikkaselvitys	Paikallinen Sisältää fyysiset ja psykososiaaliset asiat Työterveyshuollon laatima esikysely ja työpaikkakäynti
Ergonomia	Oma työpiste säädetään työfysioterapeutin kanssa itselle sopivaksi
Työolojen turvallisuuden jatkuva seuranta ja havainnointi	Paikallinen esihenkilö ja työsuojelutoimijat seuraavat arkityön aikana



# Monipaikkaisen hybridityön eri työskentelypaikkoja

Yhdellä virastolla voi olla käytössä yksi tai useampia

Digitaaliset/virtuaaliset työympäristöt



Toimipisteeseen sidottu työ (virastotalo, palvelupiste)



Valtion yhteiskäyttötilat



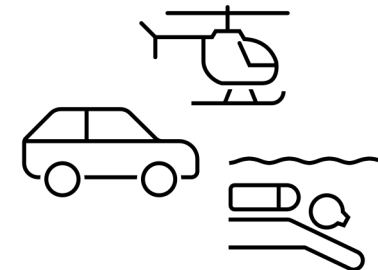
Valtion erityistilat



Työ kotoa tai mökiltä käsin



Työ kolmannelta taholta käsin (esim. kahvila, kirjasto, muu työtila)



Liikkuva tai muu kentällä tehtävä työ



Missä kaikissa työympäristöissä minä oikeastaan työskentelenkään?

Psykososiaalinen työympäristö

# Miten monipaikkaisuus ja hybridityö (yhteisvirastoissa) voi näyttäytyä työntekijälle?

- Psykososiaalinen
  - monta sosiaalista yhteisöä
  - Turvallisuuden tunne ja kotoisuus työpaikalla voivat heikentyä
  - Esihenkilötyö on jossakin kauempana
  - Ihana oma rauha kotona / yksinäisyys ja eriytyminen
- Fyysinen
  - Eri työympäristöissä voi olla erilaiset ergonomiset ja muut turvallisuusolosuhteet
  - Esihenkilöt ja toimitiloista vastaavat ovat jossakin muualla
  - Ohjeet ja ohjaus verkossa (tai jossain)
  - Kuka huolehtii paikallisesta toimitilahallinnosta ja -turvallisuudesta?
- Virtuaalinen
  - Tiedonkulun ja tekniikan haasteet ja mahdollisuudet
  - Virtuaalisen ympäristön taidot – mitä ne ovat? Mitä taitoja pitäisi kehittää?



# Mitä muutosten johdosta pitää miettiä?



Huomaammeko, miten työympäristömme on muuttunut?  
Tunnistammeko, mitä tulevat muutokset tuovat mukanaan?



Miten työympäristön muutokset

Ovat vaikuttaneet

Voivat vaikuttaa



Työsuojelun vastuisiin, organisointiin ja työsuojelun yhteistoimintaan?

# Työsuojelun roolit ja vastuut:

## Kuka se työsuojelu oikein on?

- **Työnantaja vastaa**, että työpaikka on terveellinen ja turvallinen
- Vastuut hierarkian mukaisesti
  - Johtajat
  - Lähiesihenkilöt
  - Toimitilahallinto
  - Turvallisuusjohtaminen
  - Henkilöstöhallinto
- **Työntekijä**
  - Noudattaa työnantajan antamia määräyksiä ja ohjeita
  - Huolehtii siitä, että työskentelee itse turvallisesti eikä aiheuta muille vaaraa
  - Tarttuu muiden turvattomaan työskentelyyn – ilmoittaa epäkohdista
- **Onko näissä vastuissa tapahtunut / tapahtumassa muutoksia?** Esimerkiksi:
  - Lähiesihenkilö ja/tai toimitilojen ylläpidosta vastaava toimija ei ole fyysisesti samassa paikassa seuraamassa työolojen turvallisuutta
    - > Lisääntyvä itseohjautuvuus ja itsensä johtaminen?
    - > Miten työolojen seurannan tapoja pitäisi kehittää? Havainnoinnista enemmän kyselyihin ja keskusteluun?

Työturvallisuusriskien arviointi  
Työolojen seuranta  
Työympäristöstä huolehtiminen  
Perehdytys / opastus  
Yhteistoiminta

# Työsuojelun yhteistoiminta

- Työnantajan ja työntekijöiden on yhteistoiminnassa ylläpidettävä ja parannettava työturvallisuutta työpaikalla.
- Säädeltyä toimintaa:
  - Työturvallisuuslaki ja työsuojelun valvontalaki
  - Valtion työsuojelun yhteistoimintasopimus
  - Organisaation työsuojelun yhteistoimintasopimus
  - Organisaation työsuojelun toimintasuunnitelma
- > Työsuojelutoimijoiden roolit ja vastuut
- > Edustuksellinen ja välitön yhteistoiminta
- > Yhteistoiminnan organisointi ja toimintatavat, esim. vaalit
- Työnantajan pitää myös antaa työntekijöille riittävän ajoissa tiedot työturvallisuuteen vaikuttavista asioista ja esim. muutoksista

# Työsuojeluorganisaatio

- Työsuojelutoimikunnan rakenne ja toimintatavat
- Työsuojeluvaltuutettujen ja asiamiesten määrä ja vastuunjako
  - Alueellinen / muu organisoituminen
  - Moniportainen hierarkia?
  - Valtuutettuja, jotka edustavat tiettyjä työntekijäryhmiä+
- Vapaamuotoinen yhteistoiminta?
  - Työrukkaset, yhteistyökokoukset esim. toimitilahallinnon ja HR:n kanssa
- Minkälainen teillä on? Miten se palvelee tarkoitustaan?
- Miksi se on sellainen kuin se on? Millaiseen malliin ja ajatteluun työympäristöstä ja työsuojelusta se perustuu?



# Työsuojelutoimikunta

- Työsuojelutoimikunnan tehtävät
  - työturvallisuutta ja työterveyttä koskevat kehittämissuositukset työnantajalle, työsuojelun toimintaohjelman ja työterveyshuollon toteutumisen seuranta ja niihin liittyvät kehittämissuositukset
  - asiat käsittelyyn sellaisessa vaiheessa, että työntekijät voivat vaikuttaa niihin
- Erillinen / yhdistetty YT-ryhmän kanssa?
- Isojen organisaatioisen hierarkiassa useassa kerroksessa? Tai esim. alueellisesti jakautuen?
- Millainen teillä on? Miten sen toiminta palvelee tarkoitustaan?

# Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

- Työsuojelutoimikunnan jäsen
- ” .... Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on **oma-aloitteisesti perehtyä työpaikkansa työympäristöön ja työyhteisön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin** sekä työsuojelusäännöksiin. Samoin hänen tulee osallistua työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi. Työsuojeluvaltuutetun tulee myös **osaltaan kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyyttä edistäviin seikkoihin.**”
- Miten hyvin nykyinen työsuojeluorganisaationne ja toimintatapanne mahdollistaa tämän?

# Työsuojelupäällikön tehtävät

”... Työsuojelupäällikön tehtävänä on **avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisten kanssa.** Tässä tarkoituksessa työsuojelupäällikön tehtävänä on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin työnantajan ja työntekijöiden välisen **yhteistoiminnan** järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi työpaikalla sekä toimia työsuojelua koskevan yhteistoiminnan kehittämiseksi.”

- Miten hyvin nykyinen työsuojeluorganisaationne ja toimintatapanne mahdollistaa tämän?

# Yksittäisiä näkökulmia monipaikkaisen työskentelyn työsuojeluun

- Oikeus / velvollisuus ohjautua ja huolehtia itse: mitä se voisi tarkoittaa työsuojelussa?
  - Mihin asti työntäjän vastuuta ja tehtäviä huolehtia työolojen turvallisuudesta voi delegoida?
  - Velvollisuus pysyy, tavat muuttuvat?
- Jos päätän itse missä työskentelen
  - Vastaanko enemmän omasta fyysisestä ergonomiasta kuin työpaikalla?
  - Pitäisikö opetella ensiaputaidot itse?
- Huolehdin omasta, ja muidenkin työturvallisuudestani itsenäisemmin ja aktiivisemmin, ja valvon itse itseäni?
  - Mikä on velvollisuuteni ja toisaalta oikeuteni, jos työpaikalla oletetaan yhteistä huolehtimista työympäristön turvallisuudesta?
- Entä kognitiivinen ergonomia?
  - Osaanko, jaksanko, muistanko huolehtia itsestäni? Kuinka paljon työnantaja voi ulottaa valvontaansa kotiin tai muualle?
- Perehdytys, tieto, turvallisuusohjeet ja työnantajan ohjaus ovat yhä enemmän verkossa
  - Niiden löytäminen ja soveltaminen on entistä enemmän omalla vastuullani



# Työsuojelun neljä ulottuvuutta

